

2. Децентралізація в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua/> (дата звернення: 30.10.2018)

3. Волошина А. В., Лациба М. В. Ефективна організація роботи громадської ради: метод. рек. укр. незалеж. центру політ. дослідж. К. : Агентство “Україна”, 2011. 6 с.

4. Юрій С.І., Дем’янишин В.Г. Розвиток бюджетного процесу в умовах економічних перетворень: монографія. К.: Кондор-Видавництво, 2012. 376 с.

5. Кириленко О. П. Модернізація місцевих фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформацій: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2008. 376 с.

ПРАВОПОРУШЕННЯ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

*Коломийчук Н. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільський національний економічний університет*

Сучасна ситуація в Україні, що склалася у сфері державних фінансів, є наслідком системних недоліків законодавчого регулювання, бюджетного планування, використання бюджетних ресурсів, контролю за цим використанням і т. ін. При цьому, фінансова дисципліна й відповідальність перебувають на дуже низькому рівні, що посилює синергетичний ефект незаконного та неефективного використання бюджетних коштів [1]. У таких умовах виникає необхідність виявити можливі напрями підвищення результативності державного внутрішнього фінансового контролю у бюджетному процесі України з метою його подальшого вдосконалення. Нажаль, в умовах сьогодення все частіше проявляються правопорушення в бюджетному процесі.

Як свідчить вітчизняна практика, найбільш поширеними з них у бюджетному процесі є:

– порушення норм Бюджетного кодексу й іншого бюджетного законодавства щодо нецільового використання бюджетних коштів, зайве витрачання бюджетних коштів у наслідок оплати завищених обсягів та вартості виконаних робіт та наданих послуг;

– порушення порядку розмежування доходів між бюджетами різного рівня, між загальним і спеціальним фондами бюджету;

– витрати бюджетних ресурсів у наслідок прийняття незаконних управлінських рішень;

– планування видатків бюджетних ресурсів з порушенням чинного законодавства та за відсутності правових підстав;

– здійснення видатків на фінансування бюджетних установ одночасно з різних бюджетів;

– бюджетні правопорушення, пов’язані з розміщенням і виконанням державного замовлення, та ін.

До основних причин таких бюджетних правопорушень належать: недосконалість державного внутрішнього фінансового контролю в бюджетній сфері, не розробленість нормативно-правового забезпечення й єдиної інформаційної, методологічної та методичної бази, не сформованість системи базових принципів та основних процедур контролю. Це знижує результативність діяльності державного

внутрішнього фінансового контролю, призводить до низької якості внутрішнього контролю і безвідповідального ставлення з боку багатьох розпорядників бюджетних коштів до бюджетного процесу. Головна проблема полягає у безсистемності здійснення державного внутрішнього фінансового контролю в Україні, що спричиняє до невиконання тих завдань, які він має виконувати на мікро- і макрорівні [2].

Дієвий державний внутрішній фінансовий контроль у бюджетному процесі забезпечить виявлення фактів незаконного й неефективного використання бюджетних ресурсів і розроблення рекомендацій з усунення причин, які їх спричинили.

Пріоритетні напрями підвищення результативності функціонування державного внутрішнього фінансового контролю у бюджетному процесі та уникнення бюджетних правопорушень проявляються у:

1) використання міжнародного досвіду при розробленні організаційних, методологічних засад функціонування державного внутрішнього фінансового контролю з урахуванням специфічних особливостей фінансової системи України, що сприятиме побудові дієвої системи органів державного внутрішнього фінансового контролю;

2) створення нормативно-правового забезпечення державного внутрішнього фінансового контролю на основі принципів, вказаних у Лімській декларації керівних принципів аудиту державних фінансів, розроблення й ухвалення Закону України “Про державний внутрішній фінансовий контроль”, необхідних інструкцій та методичних вказівок щодо проведення контрольних заходів на всіх рівнях формування і використання бюджетних ресурсів;

3) визначення джерел періодичного публікування системою державного внутрішнього фінансового контролю своєчасної й достовірної інформації щодо напрямків використання бюджетних коштів, виявлених правопорушень та вжитих заходів з їхнього усунення;

4) узгодження основних положень нормативно-правових актів державного внутрішнього фінансового контролю й інших сфер фінансової системи;

5) розподіл функцій і контрольних повноважень на всіх рівнях проведення державного внутрішнього фінансового контролю для уникнення дублювання функцій, що сприятиме оптимізації структури органів державного внутрішнього фінансового контролю та, як наслідок, зростанню результативності їхньої діяльності;

6) формування системи підготовки кваліфікованих спеціалістів для проведення державного внутрішнього фінансового контролю.

Система державного внутрішнього фінансового контролю в Україні може діяти ефективно за умови внутрішньої впорядкованості й узгодженості діяльності органів державного внутрішнього фінансового контролю, які функціонують для досягнення спільної мети. На нашу думку, виділення запропонованих напрямків допоможе у створенні ефективної системи органів державного внутрішнього фінансового контролю в Україні й підвищенні якості його нормативно-правового, організаційного, методологічного та інформаційного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Басанцов І. В. Державний фінансовий контроль як дійовий інструмент підвищення ефективності державних цільових програм. *Механізм регулювання економіки*. 2005. №4. С.238–243.

2. Дмитренко Г.В. Проблеми удосконалення державного фінансового контролю в контексті зарубіжного досвіду. *Економіка та держава*. 2009. №7. С.76-79.